

**Dilemmaer og overvejelser i den kliniske
praksis' møde med projektarbejdets
evalueringsspraksisser**

**Dea Seidenfaden
Psykolog
Dansk Røde Kors**

des@redcross.dk

Indhold i dag

- Evalueringer af psykoedukationsforløb
- Resultaternes betydning for videreudviklingen af praksis
- Udvidelse af diskussionen

Psykoedukation i Dansk Røde Kors

- Udviklet som metode siden starten af 1990erne
- Altid intern evaluering (erfaringsopsamling), flere store eksterne evalueringer (se fx Berliner og Ianev: "Evidens, praksis og forandring" i: Nordiske Udkast nr 1: 2006).
- Desuden virket som evaluatoreer for andre institutioner der benytter psykoedukation som metode i arbejdet med traumatiserede mennesker

Brugergruppen

På individniveau

- PTSD (intrusion, avoidance, følelsesmæssig lammelse og øget arousal)
- Klientliggørelse – passivitet
- Ringe dansk kundskaber og skolekundskaber

Udgangspunkt for interaktion (med bla evaluator)

- Manglende overblik
- Dårlig koncentrationsevne, meget dårlig korttidshukommelse
- Mistænksomhed
- Indlæringsvanskeligheder
- Søvnbesvær – træthed
- Følelse af at være ligeglad (forandring føles ikke mulig)

Psykoedukation (oprindelig definition)

– undervisning om psykiske problemstillinger (fx i forbindelse med traumer, flugt, eksil og usikker livssituation) kombineret med gruppesamtaler om hvorledes man kan mestre disse vanskelige livsvilkår.

Evalueringer af psykoedukationsforløb

Metode

- Deltagerobservation og kvalitative interviews med deltagere og personale.
- Fx HTQ, SDQ eller SF-31, IES-R før og efter forløb.

Resultater

- Ingen formindskelse af traumesymptomer, ingen tydelig funktionsevneforbedring.
- De personlige relationer, medmenneskeligheden, forståelsen for deres situation bliver fremdraget som væsentligst i de kvalitative interviews

Eksempler fra evalueringer

Eksempel med SF-31

Eksempel med HTQ

Eksempler på svært evaluerbare formål

Eksempler fra kvalitative interviews

Psykoedukation i Dansk Røde Kors

– udviklet på baggrund af evalueringer

- Undervisningsdelen suppleres
- Gruppeprocesserne med fokus på
 - Empowerment
 - Ejerskab og deltagelse
 - Ligeværd og samvær
- Samspil mellem gruppeforløb og individuelle forløb
- Stor grad af metodefrihed og fleksibilitet i den konkrete planlægning.

Sammenfatning:

Mulige problemer i at evaluere interventioner i denne gruppe

- Dårlige målsætninger med intervention
- Objektivisering af deltager
- Manglende fælles forståelse for behov for evaluering
- Upræcise data
- Tolkning
- Komplekse livssituationer
- Mange andre interesser på spil end at "få det bedre" eks socialsag, asylsag.
- Sporadisk fremmøde

”DER SKER ALTID NOGET”

Imødekommelse

- Positionsskift: ”Hvilken effekt har interventionen haft?” frem for ”Har interventionen virket?”
- Ny position til evaluator = ny position til den evaluerede
- Forskning og intervention som parallelle processer

Gode evalueringer med traumatiserede mennesker:

- Tager højde for deltagernes forudsætninger for at "lade sig evaluere"
- Evalueringens præmisser skrives ind i projektbeskrivelsen
- Evalueringen følger samme principper som interventionen (fx ligeværdig deltagelse)
- Evalueringen lader forskellige metoder supplere hinanden (også selvom de er metateoretisk uforenelige).

Mål:

en stringent og velargumenteret lokalt udviklet evalueringspraksis, der understøtter interventionens formål og dokumenterer projektets effekt fra både subjektive og objektive perspektiver.